

РОЗДІЛ II. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

УДК К73.3.015.31:796:376-053.4

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ДОШКІЛЬНІЙ УСТАНОВІ

Гостіщев В.М., Богдановська Н.В., Потапова Л.В.

69000, Запорізький національний університет, вул. Жуковського 66, м. Запоріжжя, Україна

alenska18.1@mail.ru

Розглянуто питання та проблеми інклюзивної освіти та адаптивного фізичного виховання і навчання дітей дошкільного віку з особливими потребами. Включення дітей з особливими потребами в освітній процес дошкільного навчального закладу змінює передусім погляди педагогів на розуміння особливостей розвитку дітей та врахування їхніх особливих потреб та потенційних можливостей розвитку в навчально-виховній роботі. Особливості дітей із порушеннями психофізичного розвитку неможливо нівелювати, тому потрібно змінювати організацію освітнього процесу в групі задля вирішення завдань навчання, виховання і розвитку всіх дітей у групі. Інтегрування дитини з порушеннями психофізичного розвитку у загальноосвітнє середовище потребує зміни поглядів дітей вікової норми на особливих дітей та їхні потреби. Аналіз показав, що за останні роки застосування традиційних засобів фізичного виховання для корекції психофізичного стану дітей з особливими потребами не веде до істотних позитивних змін у показниках фізичної підготовленості, й понад 50% дітей з особливими потребами мають низькі і нижчі за середні віково-статеві показники розвитку основних психофізичних якостей. Організація фізичного виховання дітей з особливими потребами в умовах дошкільної освітньої установи на основі застосування комплексу засобів адаптивної фізичної культури дозволить підвищити ефективність безпосередньо освітньої діяльності, що позитивно вплине на фізичне, психічне й емоційне благополуччя дітей.

Ключові слова: діти дошкільного віку, особливі потреби, інклюзивна освіта, адаптивна фізична культура.

FEATURES OF ORGANIZATION OF INCLUSIVE EDUCATION AND PHYSICAL AND HEALTHY WORK WITH CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS IN PRESCHOOL INSTALLATION

Gostischev V., Bogdanovska N., Potapova L.

69000, Zaporizhzhya national university, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine

alenska18.1@mail.ru

The issues and problems of inclusive education and adaptive physical education and training of children of preschool age with special needs are considered in the paper. Inclusion of children with special needs in the educational process of a preschool institution changes, first of all, the views of teachers on understanding the peculiarities of children's development and taking into account their special needs and potential development opportunities in educational work. The peculiarities of children with disorders of psychophysical development can not be eliminated, therefore, it is necessary to change the organization of educational process in the group in order to solve the problems of education, upbringing and development of all children in the group. Integrating a child with psychophysical disorders into the educational environment requires changing the views of the children of the age standard for special children and their needs. The analysis showed that in recent years the use of traditional means of physical education for correction of the psychophysical condition of children with special needs does not lead to significant positive changes in indicators of physical fitness, and more than 50% of children with special needs have low and below average age-sex indicators of development of basic psychophysical qualities. The organization of physical education of children with special needs in a preschool educational institution based on the use of a complex of means of adaptive physical education will increase the efficiency of direct educational activities, which will positively affect the physical, mental and emotional well-being of children.

Key words: children of preschool age, special needs, inclusive education, adaptive physical culture.

ВСТУП

Проблемі виховання й навчання дітей дошкільного віку з особливими потребами приділяється значна увага. Це зумовлено тенденцією до збільшення кількості дітей із проблемами в розвитку. Дошкільний період життя – найважливіший етап у формуванні здоров'я дитини, що забезпечує єдність фізичного, психічного та інтелектуального розвитку [2].

Сучасний дошкільний навчальний заклад відкритий для всіх дітей. Включення дітей з особливими потребами в освітній процес дошкільного навчального закладу змінює передусім погляди педагогів на розуміння особливостей розвитку дітей та врахування їхніх особливих потреб та потенційних можливостей розвитку в навчально-виховній роботі. Особливості дітей із порушеннями психофізичного розвитку неможливо нівелювати, тому потрібно змінювати організацію освітнього процесу в групі задля вирішення завдань навчання, виховання і розвитку всіх дітей в групі [3, 8].

Однією з найважливіших цілей роботи педагогів в дошкільному закладі, як і раніше, залишається охорона й зміцнення здоров'я. Основними завданнями фізкультурно-оздоровчої роботи є оздоровлення дитини, фізичний розвиток і вдосконалення техніки рухів, а також виховання позитивного ставлення до свого здоров'я і формування прагнення до здорового способу життя [5, 6]. У дошкільній освітній установі робота педагогів націлена на підтримку в дитини бадьорого, життєрадісного настрою, профілактику негативних емоцій і нервових зривів; удосконалення всіх функцій організму, повноцінний фізичний розвиток, виховання інтересу до різних доступних видів рухової діяльності, формування основ фізичної культури, потреби в щоденних фізичних вправах, виховання позитивних морально-вольових якостей [3].

Мета роботи – узагальнити дані літератури та власні спостереження щодо особливостей та специфіки організації інклюзивної освіти та фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми з особливими потребами дошкільного віку.

З метою забезпечення цілісного входження дитини з особливими потребами до загальноосвітнього простору, що відповідає її потребам і можливостям, у сучасному дошкільному навчальному закладі передбачена така форма організації освіти, як інклюзивна. Інклюзивна освіта означає створення умов для отримання, засвоєння і використання знань, умінь і навичок дітьми з особливими освітніми потребами в різних видах діяльності разом з усіма однолітками групи. Тому загальною метою дошкільного навчального закладу з інклюзивною освітою є забезпечення умов для спільного виховання і навчання дітей з різними психофізичними особливостями розвитку.

Завданнями такого закладу є:

- ✓ створення комфортного простору для всіх дітей;
- ✓ створення інклюзивного розвивального середовища, яке сприяє гармонійному розвитку особистості особливої дитини;
- ✓ формування толерантного товариства дітей, батьків, персоналу дошкільного навчального закладу;
- ✓ створення у навчальному закладі педагогічної системи, центрованої на потребах дитини та сім'ї.

Принципи організації роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в групах з інклюзивною формою навчання:

- ✓ індивідуалізації та диференціації;
- ✓ єдності сенсорного (безпосередній чуттєвий досвід дитини як основа розвитку), мовленнєвого (формування різних видів мовленнєвої компетенції), лінгвістичного (засвоєння мовних засобів), комунікативного (включення дітей у різні форми спілкування) розвитку;

- ✓ підтримки самостійної активності дитини;
- ✓ міждисциплінарного підходу (освіта дитини з психофізичним рушенням вимагає комплексного, міждисциплінарного підходу до визначення впровадження методів і засобів її виховання, навчання і розвитку);
- ✓ варіативності в організації процесів навчання і виховання;
- ✓ активного включення в освітній процес всіх його учасників: дітей, батьків і фахівців;
- ✓ партнерської взаємодії з родиною, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами (організація такої взаємодії передбачає зустрічі з батьками, бесіди, консультації, інформаційну підтримку, складання індивідуальної програми розвитку з урахуванням запитів сім'ї, залучення батьків до корекційно-розвивальної роботи, організацію зустрічей з фахівцями тощо) є співпраця з батьками дітей.

Інтегрування дитини з порушеннями психофізичного розвитку в загальноосвітнє середовище потребує зміни поглядів дітей вікової норми на особливих дітей та їхні потреби. Толерантне ставлення до них породжує в колективі дружні, довірливі стосунки. Діти, на відміну від їхніх батьків, демонструють нижчий рівень агресивності та більш високий рівень позитивного сприймання дітей з особливими потребами, ще не мають схильності до вилучення їх з кола свого спілкування.

Вихователь групи повинен підготувати батьківський колектив до прийняття дитини з особливими освітніми потребами, запланувати заходи, які допомогли б батькам познайомитися одне з одним, з дітьми, спонукати до розуміння того, що наявність у групі загального розвитку дітей із особливими потребами виховує в інших дітей позитивні якості: і людяність, співчуття, співпереживання. Етапи співпраці між вихователями ДНЗ і батьками:

- ✓ підготовчий. Перед вступом дитини з особливими потребами в групу загального розвитку необхідно провести просвітницьку роботу серед педагогів і батьків, що дасть змогу уникнути конфліктних ситуацій. Форми співпраці: анкетування, опитування, бесіда, батьківські збори, обговорення літератури з даного питання, круглий стіл, показ фільмів із життя дітей з особливими потребами, семінари тощо;
- ✓ основний. Цей етап передбачає діагностику рівня сформованості ставлення батьків до дітей з особливими потребами в групі загального розвитку; надання консультативної допомоги батькам (особам, які їх замінюють), залучення батьків дітей з особливими потребами до участі у заходах, які проводяться в групі і в ДНЗ;
- ✓ створення оптимальних умов для взаємодії між батьками групи; проведення роботи щодо згуртування батьківського колективу. Форми співпраці: консультації, участь всіх батьків у розвагах, святах, тренінгові вправи із залученням спеціалістів, ділові ігри, семінари-практикуми тощо;
- ✓ творчої активності батьків. На цьому етапі передбачається взаємодія між дітьми, батьками, вихователями, яка проявляється у моральній підтримці батьків дітей з особливими потребами, у позитивному налаштуванні до дітей, у розумінні необхідності перебування дітей з особливими потребами в групах загального розвитку, у бажанні сприяти створенню позитивного мікроклімату в групі, у поширенні досвіду інтегрування дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітній простір серед інших батьків. Форми співпраці: виставки дитячих робіт, круглий стіл, листування через електронну пошту, скриньок побажань, рекламні буклети, створення «Сімейного клубу» тощо. Заходи в межах окреслених етапів взаємопов'язані, доповнюють один одного, спрямовані на формування гуманного ставлення до дітей із особливостями психофізичного розвитку, засвідчують участь батьків на умовах партнерства в освітньому процесі, педагогізують сім'ю.

ОСВІТНІ ЗАВДАННЯ

- ✓ формувати компетентність дитини з особливостями психофізичного розвитку відповідно до основних показників оптимальної для цього віку сформованості спільної та елементів сумісно-розподільної діяльності дорослого та дитини;
- ✓ розвивати пізнавальну активність дитини з особливими потребами в процесі сумісної діяльності з дорослим, власної та під час спостереження за діяльністю дітей із типовим розвитком;
- ✓ розвивати в дітей здатність сприймати та аналізувати сенсорну інформацію, що забезпечуватиме ефективне ознайомлення з довкіллям – тактильне обстеження предметів, зоровий супровід тактильного сприймання деталей, їх називання, розповідь про предмет взагалі (аналітико-синтетична діяльність);
- ✓ формувати мовленнєву (діалогічну, монологічну, лексичну, граматичну, фонетичну) і комунікативну (здатність спілкуватися з дорослими і дітьми з типовим розвитком) компетентності дитини з особливими освітніми потребам;
- ✓ формувати в дитини уявлення про саму себе, виховувати елементарні навички для вибудовування адекватної системи позитивних особистісних оцінок і позитивного ставлення особливої дитини до себе;
- ✓ виховувати навички продуктивної взаємодії у про спільнот діяльності, розвивати соціально значущі мотиви поведінки у дітей як з особливостями розвитку, так і з типовим розвитком: бути щирими і доброзичливими у взаєминах, допомагати одне одному, ділитися, віддавати, співчувати.

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Забезпечувати мовленнєвий супровід діяльності (розповідати про те, що робить дитина), спонукати давати відповіді на запитання щодо діяльності дорослого, іншої дитини, власної (Що робить вихователька? Що робить Миколка? Що робиш ти?), вчити розповідати про те, що бачить дитина, що її вразило, відповідати на запитання про найближче оточення (Ось кущик. А це що? – Кущик. Це гілочка. Де гілочка? – Ось гілочка. Побіжи і покажи такий самий кущик. Як називається дерево? – Береза. Де ще береза?).

Розвивати сприймання як орієнтувальну діяльність, спрямовану на дослідження властивостей і якостей предметів; формувати сенсорні еталони; формувати й удосконалювати вміння дитини порівнювати предмети за різними ознаками; навчити дитину виділяти і називати : конкретну ознаку (колір, форму, розмір). Наприклад, малюк спочатку вчиться знаходити серед іграшок і подавати «таку саму», як у дорослого в руці, а потім запам'ятовує назву кольору, форми. Розвивати зорово-моторну координацію (узгодженість руху рук та очей), вміння виділяти та пояснювати просторові співвідношення між предметами (за, перед, над, під, далеко, близько тощо), використовувати їх у практичній діяльності; розвивати часові орієнтації (вранці, вдень, увечері, спочатку, потім тощо).

Розширювати розуміння смислу зверненого до дитини мовлення; розвивати фонетичну, лексичну і граматичну сторони мовлення, комунікативну функцію мовлення, мовленнєве дихання, фонематичний слух і фонетичний аналіз голосних звуків і тих приголосних, які дитина добре вимовляє (Який звук чуєш?); фонематичне сприймання – здатність розрізняти фонemi і визначати звуковий склад слова (розрізняти слова-пароніми: коза – коса, гірка – гілка, лис – ліс, мишка – миска тощо); формувати вміння розрізняти друковані літери.

Забезпечувати розвиток дрібної моторики пальців руки та рухливості артикуляційного апарату за допомогою артикуляційної гімнастики, тим самим готуючи його до вимови свистячих і шиплячих звуків (с, ш, з, ж) та звуків л, р, які потребують значного напруження м'язів язика (піднімання язика вгору, притискання його до верхніх зубів тощо); стимулювати дитину до вимовляння звука р, якщо язик в'ялий і дитина не може утримувати його кінчик у верхньому положенні, недоцільно, оскільки можна спровокувати гортанну звуковимову

звука р; уточнювати та диференціювати вимову приголосних звуків (т-д-н, п-б-м, к-х тощо), а також свистячих і шиплячих звуків (якщо в дитини немає грубих порушень їх звуковимови).

Розвивати відчуття музичного та складового ритму, вчити відтворювати його, добирати ритм до груп слів з однаковою складовою структурою та однаковим місцем наголосу (мама, тато, доня; рука, нога, вікно, зима тощо) та ритм до речень із двох слів і відтворювати його по пам'яті (та-та та-та – Мама іде).

Формувати трудові навички, насамперед, самообслуговування: одягання, зав'язування шнурків, застібання, умивання тощо; деякі навчальні навички: малювання, штрихування олівцем, наклеювання згинання тощо; фізкультурні: крок, біг, стрибки, лазіння, повзання, ловіння й кидання м'яча.

Збагачувати позитивний досвід спілкування і взаємодії особливої дитини з дорослими та здоровими однолітками.

Учити дітей відкрито і широко виявляти свої почуття, розпізнавати зв'язки між чітко вираженим емоційним станом і причиною, яка викликала цей стан; привчати виявляти свої емоції в загальноприйнятій спосіб.

Аналіз показав, що за останні роки застосування традиційних засобів фізичного виховання для корекції психофізичного стану дітей з ОП не веде до істотних позитивних змін у показниках фізичної підготовленості. За даними моніторингу, понад 50% дітей з особливими потребами мають низькі і нижчі за середні віково-статеві показники розвитку основних фізичних якостей [5].

Найбільші труднощі в дітей дошкільного віку викликає виконання фізичних вправ різної координаційної складності, пов'язане із орієнтуванням у просторі, точністю рухів, функцією рівноваги; страждає техніка виконання основних рухів. Спостерігаються відносно низькі показники в статичній та динамічній рівновазі (постава на одній нозі, гнучкість, силові і швидкісно-силові здібності, нахил і підйом тулуба, стрибок у довжину з місця). Це зумовлено недорозвиненням загальної й дрібної моторики, підвищеною м'язовою напруженою. Ці діти погано перемикаються з одного руху на інший, часто не можуть уявити рух за словесним поясненням і співвіднести інструкцію з показом, повільно засвоюють і швидко забувають пропонований матеріал, неточно виконують дозовані вправи, ритмічні, ациклічні й рухові дії. У дітей цієї категорії спостерігається гіпер- або гіподинамія, істотно страждає координація, виявляються недоліки психічних функцій (зорова пам'ять, концентрація та стійкість уваги).

Очевидно, що ці причини ускладнюють процес фізичного, психічного розвитку і соціальної інтеграції дітей з ОП. На основі моніторингу стану здоров'я і фізичного розвитку було встановлено, що для корекції порушень у психофізичному розвитку в дітей цієї категорії недостатньо використання традиційно вживаних засобів.

Основною метою дошкільного закладу є створення оптимальних умов для ампліфікації розвитку емоційно-вольової, пізнавальної, рухової сфер, позитивних якостей особи кожної дитини [1, 2]. Корекційно-педагогічна дія має бути спрямована на подолання і попередження порушень розвитку, а також на формування певного обсягу знань і умінь, необхідних для успішної підготовки дітей до навчання в загальноосвітній школі.

Організація фізичного виховання дітей з ОП в умовах дошкільної освітньої установи на основі застосування комплексу засобів адаптивної фізичної культури дозволить підвищити ефективність безпосередньо освітньої діяльності, що позитивно вплине на фізичне, психічне й емоційне благополуччя дітей.

Діти з особливими потребами (мовні порушення) часто соматично ослаблені, фізично невитривалі, швидко стомлюються. Багато хто насилу витримує тривале перебування в колективі, для них часто характерна скутість, погана швидкість зміни різних дій. Негативно

позначається на здоров'ї дітей і те, що немало часу вони проводять в сидячому положенні. Тому багатьом із них спочатку навчання непосильні вимоги, які висуває програма з фізичного виховання дітей з нормальним розвитком. У зв'язку з цим важливо на початку корекційно-розвиваючої роботи (перший період навчання) приділити серйозну увагу тим видам роботи, які допомогли б дітям закріпити моторні навички, наздогнати своїх однолітків по фізичному розвитку. Найкращий засіб від гіподинамії – рухлива гра. Плануючи роботу, треба чітко уявляти реальність фізичних можливостей кожної дитини. Рухливі ігри, що є складовою частиною фізкультурного, музичного заняття, можуть бути проведені на святкових ранках, прогулянці.

Ігри з рухами необхідно поєднувати з іншими видами діяльності дітей. Рухлива гра з її вираженим емоційним характером – одне з найулюбленіших занять дітей дошкільного віку. Вона має бути правильно підібрана з урахуванням можливостей дитини (як фізичних, так і мовних).

Характер рухливої гри, її зміст має бути різноманітним. Це може бути сюжетна гра («Потяг», «Літак»), може проходити за типом ігор-інсценувань, безсюжетних ігор, вправ, ігор з предметами. Ці ігри дають можливість відпрацювати з дитиною найбільш прості рухи (ходьба, біг, стрибки) і поступово підготувати її до оволодіння складнішими, комбінованими рухами. Рухливі ігри, нормалізуючи моторну функцію дитини, допомагають вирішити ряд інших корекційно-виховних завдань: підвищують активність, розвивають наслідуваність, формуючи ігрові навички, заохочують творчу активність дітей. Водночас допомагають успішному формуванню мови, сприяють розвитку почуття ритму, гармонійності рухів, позитивно впливають на психічний стан дітей.

Залежно від стану здоров'я дитини необхідно використати різні засоби фізичної культури, а при відхиленнях у стані здоров'я – лікувальну фізичну культуру (ЛФК), яка в цьому випадку є методом функціональної терапії і складовою частиною адаптивної фізичної культури (АФК).

Сучасним напрямом є адаптивна фізична культура як корекційно-педагогічна складова в системі психолого-педагогічної роботи, що включає різноманітну структуру рухової активності.

Основне завдання АФК – відновлення природженої потреби в руховій активності, яка у поєднанні з правильним, збалансованим харчуванням є важливим елементом режиму, що позитивно впливає на здоров'я дитини.

Особливості рухових порушень у дітей з діагнозом ДЦП проявляються на зайняттях з фізичної культури. Виконання вправ ускладнене через те, що діти не можуть правильно відтворювати початкові положення, зберігати стійкість у статичній позі, виконувати вправи з потрібною амплітудою, злито і в потрібному темпі, погоджувати рухи рук, тулуба і ніг. Відзначаються труднощі при виконанні вправ з предметами різної форми: ускладнені захоплення і утримання. Нерідко у дітей виникає порушення дихання, воно стає поверхневим і аритмічним [3].

Адаптивна фізична культура сприяє розвитку розумових здібностей, сприйняття, мислення, просторових і тимчасових уявлень. Нормальний руховий розвиток сприяє активізації психіки і мови дитини, що своєю чергою стимулює становлення рухових функцій, зв'язки між розвитком дрібних м'язів, рухами руки і мовою.

У функціональному дозріванні рухового аналізатора первинну роль відіграє рухова активність дитини. Чим більше різноманітних рухів здійснює в повсякденному житті, в процесі учбової, ігрової діяльності, тим більше утворюється тимчасових зв'язків між руховими й іншими аналізаторами (зоровими, слуховими) і зв'язків усередині самого рухового аналізатора.

У процесі заняття АФК багато дефектів моторики і фізичного розвитку згладжуються і коригуються. Покращується функція серцево-судинної і дихальної систем. Зміцнюється

опорно-руховий апарат, регулюється діяльність центральної нервової системи й інших фізіологічних процесів.

Серед коригуючих вправ особливе значення мають дихальні вправи; вправи на розслаблення; вправи на нормалізацію поз, положень голови і кінцівок; розвиток координації і рівноваги; розвиток силових якостей; корекція осанки; розвиток ритму і просторової організації руху [3].

Методичні рекомендації до виконання вправ. У багатьох дітей порушений ритм виконання руху, тому важливо навчити їх погоджувати рухи із заданим ритмом, наприклад, виконувати вправи під рахунок, хлопання, музику. Музичний ритм сприяє зменшенню спазму в м'язах, регулює амплітуду і темп рухів. Виконання рухів у заданому ритмі удосконалює активне розуміння. Музика підвищує емоційний тонус, створює позитивний емоційний фон.

У дітей з церебральним паралічем на всіх вікових етапах відзначається зниження таких фізичних якостей, як спритність, швидкість, сила, гнучкість і витривалість. Тому для них украй важливі спеціальні вправи (ходьба, біг, стрибки, лазіння по похилій дошці, різні дії з іграшками, гімнастичними палицями, м'ячами, обручами), що формують основні рухові навички й уміння, які сприяють розвитку фізичних якостей. Дітей учать правильно захоплювати різні за формою, об'ємом і вагою предмети, маніпулювати ними.

Під час виконання рухів у дітей не повинно бути затримки дихання. При виконанні вправ необхідно звертати увагу насамперед на видих, а не на вдих. Якщо діти починають дихати через рот, необхідно понизити дозування вправ. При цьому слід виключити випадки постійного ротового дихання в дітей внаслідок захворювань носової порожнини (аденоїди, поліпи, викривлення носової перегородки, хронічний риніт).

При проведенні фронтального зайняття слід уникати тривалого перебування дітей в одній позі. Не можна допускати довгих пояснень завдань, оскільки це стомлює дітей і знижує їхню рухову активність. Не слід також надмірно збуджувати дітей, оскільки це посилює м'язову напругу і ускладнює виконання вправ.

Основні види і зміст вправ, використовуваних на фізкультурному занятті:

- ✓ вправи для розтягання м'язів використовуються для зняття напруги, профілактики тератогенезу, розширення діапазону руху;
- ✓ вправи для розвитку чутливості м'язів (силові вправи на опір);
- ✓ вправи для поліпшення функціонального стану нервової тканини за допомогою тренування чутливості м'язів;
- ✓ вправи для зміцнення провідних і антагоністичних груп м'язів;
- ✓ вправи на витривалість;
- ✓ статичні вправи напруги - розслаблення для усунення спазмів і судом;
- ✓ тренування ходьбою (навчання правильній ходьбі з опорою і без неї);
- ✓ тренування органів чуття: вправи для стимулювання органів почуттів через підвищення чутливості м'язів;
- ✓ вправи на підйом по похилій площині для поліпшення рівноваги і рухової сили.

Побудована таким чином робота по фізичному розвитку дітей з особливими потребами сприятиме зміцненню їхнього здоров'я і фізичному розвитку та закріпить успіхи дитини, досягнуті в корекційно-розвивальній роботі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаптивне фізичне виховання: навч. посібник / уклад.: Осадченко Т. М., Семенов А.А., Ткаченко В.Т. Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. 210 с.

2. Антипкін Ю.Г., Резниченко Ю.Г., Ярцева М.О. Вплив факторів навколишнього середовища на стан здоров'я дітей раннього віку. *Перинатологія і педіатрія*. 2012. №1 (49). С. 48–51.
3. Заєркова Н.В. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / уклад. Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. Київ, 2016. 68 с.
4. Н.Ю. Титаренко Левченкова В.Д. Количественная оценка нарушений двигательных функций у больных детским церебральным параличом методом видеонализа движений с использованием двухмерной биомеханической модели. *Рос. педиатрический журн.* 2014. № 5. С. 20–27.
5. Лунь, Г. П. Дихальні порушення у хворих на церебральні паралічі та їхня динаміка в процесі реабілітації за методом проф. В. Козявкіна. Львів: Міжнар. клініка відновного лікування, 2007. 126 с.
6. Мартинюк В.Ю. Соціальна педіатрія в Україні: концепція, завдання, перспективи. *Соціальна педіатрія*. 2011. №1. С. 17–23.
7. Медицинская реабилитация: учеб. для студентов и врачей / В. Н. Сокрут [и др.] ; ред. В. Н. Сокрут, Н. И. Яблчанский ; МЗ Украины, Всеукр. асоц. физиотерапевтов и курортологов, Донец. нац. мед. ун-т , Харьк. нац. ун-т , Укр. НИИ мед. реабилитации и курортологи. Краматорск : Каштан, 2015. 575 с.
8. Сасіна І.О., Ярич О. Я. Психолого-педагогічна готовність педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально-педагогічна. 2013. Вип. 23 (2). С. 81–88.

УДК 612.2 – 053.5 (477)

ЗАСТОСУВАННЯ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ В ДІТЕЙ 6-10 РОКІВ ЗІ ЗНИЖЕНИМ ФУНКЦІОНАЛЬНИМ СТАНОМ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Іванська О.В., Богдановська Н.В., Сидорин В.О.

*69600, Запорізький національний університет, вул. Жуковського 66, м. Запоріжжя, Україна
69600, Запорізький національний технічний університет, вул. Жуковського 64,
м. Запоріжжя, Україна*

elena-ivanskaya@ukr.net

Доведено, що захворювання дихальної системи сьогодні залишається на високому рівні захворювань населення в Україні серед дітей також. Актуальність цієї теми – підтвердити аналіз наукової літератури, статистику, у результаті яких досліджено проблематику. Нами було запропоновано використати метод реабілітації гідрокінезотерапії – лікувальна гімнастика у воді, оскільки, вода благотворно впливає на дитину, на фізичний рівень, психічну, дихальну, серцево-судинну системи. Гідрокінезотерапія – це аквагімнастика, яка проходить в басейні з морською або термальною водою. Цей вид лікування поєднав корисні властивості фізичних занять і позитивні умови, які для організму людини створює вода. Добираючи методи та форми проведення занять, правильно скласти індивідуальну програму фізичної реабілітації, для кожного хворого, підвищення функціонального стану дихальної системи. Було обґрунтовано та запропонована реабілітаційна програма “Методичних рекомендацій щодо реабілітації осіб з зниженим функціональним станом дихальної системи” серед дітей 6-10 років. Отримані під час дослідження результати переконливо свідчать про позитивний ефект запропонованої програми фізичної терапії для даної групи дітей. Ця програма з гідрокінезотерапії позитивно вплинула на функціональний стан дихальної системи, також покращилася якість рухів в уражених кінцівках і покращилася їхня функціональність.

Ключові слова: дихальна система, гідрокінезотерапія, діти, пневмотахометрія, фізична терапія.